

Včasný záchyt očních vad: Pokrytí cílové populace

VERZE 2026-01.01

Metodický popis

Autorský kolektiv:	Pavel Suchomel ¹ , Renata Chloupková ¹ , Daniela Dokoupilová ¹ , Karel Hejduk ¹ , Ondřej Ngo ¹ , Ondřej Májek ¹ ¹ Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky, Národní screeningové centrum, Praha
Recenzenti:	-
Datum vytvoření dokumentu:	19.01.2026
Datum poslední aktualizace:	02.02.2026
Datum a vyjádření pověřence pro ochranu osobních údajů UZIS:	02.02.2026
Datum schválení poradou vedení UZIS:	04.02.2026
Typ výstupu:	Otevřená data
ID výstupu:	PPS-09-01
Klíčová slova	NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, screening, prevence, včasný záchyt očních vad
EuroVoc	státní zdravotní služba, prevence nemocí
Citace:	Suchomel P., Chloupková R., Dokoupilová D., Hejduk K., Ngo O., Májek O. Včasný záchyt očních vad: Pokrytí cílové populace. <i>Národní zdravotnický informační portál</i> [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2026 [cit. 2026-02-18]. Dostupné z: http://www.nzip.cz/data/2643-ocni-vady-pokryti-cilove-populace-otevrena-data . ISSN 2695-0340.
Datová sada dostupná na:	http://www.nzip.cz/data/2643-ocni-vady-pokryti-cilove-populace-otevrena-data
Kontakt:	analyzy@uzis.cz

1 Popis datové sady

1.1 Primární cíl

Datová sada umožňuje vypočítat pokrytí vyšetřením včasného záchytu očních vad (VZOV) u dětí do tří let v jednoletém intervalu za dané období.

Uživatel může údaje stratifikovat dle základních charakteristik dětí (pohlaví, okres nebo kraj bydliště). Údaje lze rovněž sledovat v čase.

Jedná se o agregovanou datovou sadu, pokrytí je agregováno dle charakteristik dětí, kterým byly sledované výkony vykázány.

1.2 Základní informace

Indikátor pokrytí (počítá se od roku 2022) stanoví podíl 3letých dětí v daném roce (jmenovatel), které absolvovaly vyšetření k včasnému záchytu očních vad ve věku 0 až 3 let (čitatel).

Pro výpočet byly použity zdravotní výkony:

1. Časný záchyt očních vad u dětí předškolního věku (02036), vyšetření provádí praktický lékař pro děti a dorost (PLDD).
2. Vyšetření k včasnému záchytu významných očních poruch u dětí v nonverbálním období ve věku od 6 do 36 měsíců (06512), vyšetření provádí ortoptista.
3. Funkční vyšetření zraku u pacientů v preverbálním období ve věku od 0–3 let a u pacientů s kombinovaným postižením (75171), vyšetření provádí zrakový terapeut.
4. Cílené vyšetření oftalmologem (75022). *(U tohoto výkonu zatím není možné rozlišit, zda se jedná o vyšetření provedené za účelem včasného záchytu. Z tohoto důvodu byla do analýz zahrnuta všechna tato vyšetření. Rozlišení bude možné až na základě vykázaného signálního výkonu, který vešel v platnost 1. 1. 2026.)*

Dítě absolvovalo vyšetření k včasnému záchytu očních vad, pokud má vykázano ve sledovaném období alespoň jeden z výše uvedených výkonů.

V případě, že bylo dítěti vykázano více těchto výkonů zároveň, do analýz se dítě započítá pouze jednou s tím, že přednostně jsou brány výkony dle řazení výše. Toto řazení odpovídá optimálnímu průchodu dítěte systémem screeningu. Tedy za 1. úroveň screeningu je považováno vyšetření u PLDD, za 2. úroveň poté vyšetření u ortoptisty nebo zrakového terapeuta a poslední vyšetření u oftalmologa.

Obsah datové sady dále zahrnuje přehled základních sociodemografických údajů, kraj a okres bydliště dítěte.

Datová sada vzniká v souladu s národní metodikou tvorby otevřených dat a je dostupná v národním katalogu.

1.3 Interpretace a informační hodnota a případné limity

Datová sada vychází z dat Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZZ) obsahujícího data o vykázaných zdravotních službách hrazených z veřejného zdravotního pojištění. Kvalita této datové sady je závislá na úplnosti a validitě vykazovaných dat.

Datová sada byla připravena na základě individuálních dat NRZHS dostupných od roku 2010. Věk byl určen k roku, pro který bylo pokrytí hodnoceno.

Data o zdravotních službách mimo veřejné zdravotní pojištění (samoplátci, připojištění...) nebo služby nevykazované zdravotní pojišťovně nejsou v datové sadě k dispozici.

Z důvodu ochrany osobních údajů fyzických osob je limitována úroveň detailu popisných charakteristik (geografická lokalizace do úrovně okresu).

1.4 Příklady použití

Typickým příkladem využití dat je výpočet pokrytí cílové populace vyšetřením k včasnému zachytu očních vad z dostupných informací o počtu dětí s provedeným vyšetřením a celkového počtu dětí z cílové populace (jmenovatel). Datová sada umožňuje provést základní popisné statistiky o pokrytí cílové populace, například:

- Hodnocení vývoje pokrytí cílové populace vyšetřením k včasnému zachytu.
- Vizualizace vývoje pokrytí cílové populace vyšetřením k včasnému zachytu v jednotlivých letech.
- Stratifikace pokrytí dle pohlaví, kraje a okresu bydliště pacienta.

1.5 Ochrana osobních údajů

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

Pro odstranění rizika identifikace fyzických nebo právnických osob jsou data kompletně anonymizována a neobsahují žádné identifikátory umožňující propojení řádků mezi sebou, jednotlivé řádky souboru jsou tak zcela nezávislé.

1.6 Klíčová slova

NRHVS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, prevence, včasný zachyt, VZOV, screening zraku

1.7 Klasifikace dle EuroVoc

státní zdravotní služba, prevence onemocnění

2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace: 1x ročně za uzavřený kalendářní rok
- Formát datové sady: csv
- Počet záznamů: 467
- Počet popisných atributů: 16
- Velikost: 0,037 MB

3 Zdroj dat

Zdrojem dat pro datové sady je databáze Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), která je ve správě ÚZIS ČR dle zákona 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §77a.

4 Agregace a transformace dat

Datová sada obsahuje agregované počty unikátních osob s danými výkony (viz kapitola 1.2) za sledované období a agregované počty osob v populaci (dle NRHZS). Datum vykazání sledovaného výkonu je převedeno na rok.

5 Atributy datové sady

1. Rok

- Název parametru: rok
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: Označení roku, ke kterému je vztažen výpočet pokrytí
- Možné hodnoty: 2022–poslední uzavřený rok

2. Pohlaví dítěte

- Název parametru: pohlavi
- Datový typ: string
- Popis parametru: Pohlaví dítěte
- Možné hodnoty:
 - 1) M – muž
 - 2) Z – žena

3. Okres bydliště dítěte – kód

- Název parametru: okres_kod
- Datový typ: string
- Popis parametru: Kód okresu bydliště dítěte dle [číselníku ČSÚ](#)
- Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#); doplněna možnost CZ9999 – případy s nevyplněným údajem o okresu bydliště dítěte

4. Okres bydliště dítěte – název

- Název parametru: okres_nazev
- Datový typ: string
- Popis parametru: Název okresu bydliště dítěte dle [číselníku ČSÚ](#)
- Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#); doplněna možnost Neznámo – případy s nevyplněným údajem o okresu bydliště dítěte

5. Kraj dítěte – kód

- Název parametru: kraj_kod
- Datový typ: string
- Popis parametru: Kód kraje bydliště dítěte dle [číselníku ČSÚ](#)
- Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#); doplněna možnost CZ999 – případy s nevyplněným údajem o kraji bydliště dítěte

6. Kraj dítěte – název

- Název parametru: kraj_nazev

- Datový typ: string
 - Popis parametru: Název kraje bydliště dítěte dle [číselníku ČSÚ](#)
 - Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#); doplněna možnost Neznámo – případy s nevyplněným údajem o kraji bydliště dítěte
- 7. Cílová populace**
- Název parametru: populace
 - Datový typ: numeric
 - Popis parametru: Počet dětí v cílové populaci ve věku 3 let v daném roce
 - Možné hodnoty: celá čísla > 0
- 8. Počet vyšetřených dětí**
- Název parametru: pocet_vysetrenych
 - Datový typ: numeric
 - Popis parametru: Počet dětí vyšetřených v rámci jednoho z výkonů včasného zachytu očních vad do tří let během sledovaného období
 - Možné hodnoty: celá čísla >= 0
- 9. Počet vyšetřených dětí ve věku 0 let**
- Název parametru: scr_vek_0
 - Datový typ: numeric
 - Popis parametru: Počet dětí vyšetřených v rámci jednoho z výkonů včasného zachytu očních vad ve věku 0 let
 - Možné hodnoty: celá čísla >= 0
- 10. Počet vyšetřených dětí ve věku 1 let**
- Název parametru: scr_vek_1
 - Datový typ: numeric
 - Popis parametru: Počet dětí vyšetřených v rámci jednoho z výkonů včasného zachytu očních vad ve věku 1 roku
 - Možné hodnoty: celá čísla >= 0
- 11. Počet vyšetřených dětí ve věku 2 let**
- Název parametru: scr_vek_2
 - Datový typ: numeric
 - Popis parametru: Počet dětí vyšetřených v rámci jednoho z výkonů včasného zachytu očních vad ve věku 2 let
 - Možné hodnoty: celá čísla >= 0
- 12. Počet vyšetřených dětí ve věku 3 let**
- Název parametru: scr_vek_3
 - Datový typ: numeric
 - Popis parametru: Počet dětí vyšetřených v rámci jednoho z výkonů včasného zachytu očních vad ve věku 3 let
 - Možné hodnoty: celá čísla >= 0
- 13. Počet dětí vyšetřených u PLDD**
- Název parametru: PLDD
 - Datový typ: numeric
 - Popis parametru: Počet dětí vyšetřených v rámci výkonu časný záchyt očních vad u dětí předškolního věku u PLDD
 - Možné hodnoty: celá čísla > 0
- 14. Počet dětí vyšetřených u ortoptisty**

- Název parametru: ORT
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: Počet dětí vyšetřených v rámci výkonu vyšetření k včasnému zachytu významných očních poruch u dětí v nonverbálním období ve věku od 6 do 36 měsíců u ortoptisty
- Možné hodnoty: celá čísla > 0

15. Počet dětí vyšetřených u zrakového terapeuta

- Název parametru: ZT
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: Počet dětí vyšetřených v rámci výkonu funkční vyšetření zraku u pacientů v preverbálním období ve věku od 0–3 let a u pacientů s kombinovaným postižením u zrakového terapeuta
- Možné hodnoty: celá čísla > 0

16. Počet dětí vyšetřených oftalmologem

- Název parametru: OFT
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: Počet dětí vyšetřených v rámci výkonu cílené vyšetření oftalmologem ve věku od 0–3 let
- Možné hodnoty: celá čísla > 0